

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nro. 8.

A' FELS R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL,

*Költ Bétsben Pénteken Juliusnak 25-ik napján,
1800-ik esztendőben.*

B é t s.

Posonban a' mult péntekenn (Jul. 18 dikán) dél után, a' *Mihály* utzában kezdödvén a' közélébről említett szörnyü égés, a' nagy szél miatt ellene álhatatlanul egész a' *Dunáig* lévő minden utzákon keresztül harapodzott. A' kár, a' melyet okozott, 2 millió forintokra betsültetik. Sok más közönséges és magános épületekenn kívül, a' melyek nagyobb vagy kisebb kárral meg égtek, meg-neveztetnek a' *Pálffy Leopold, Erdödy Josef, Pálffy János, Keglevics, Eszterházy Imre, Illéshazy*, Grófi nagy épületek, a' *Komendánus háza*, az azzal szomszédos nagy házakkal együtt,

H

mészárszék, bor és serházak, &c, mind együtt 102 házak. Két emberek is kegyetlen halállal veszttek a' tűzbe,

Hadi Történetek.

Most már, Jul. 16-dika után terjedő hadi tudósításokkal a' Cs. Királyi seregektől nem szolgálhatunk. Leg későbbre szünt-meg a' verekedés a' F. M. Lieutenant *H. Reusz*' seregeinél *Tyrolisban*: de innét is olyan jelentés tétetődék végezetre 17-dikben a' *Bétsi* fő Hadi Cancelláriához, hogy a' *Báró Kray* által köttetett közönséges fegyvernyugvási illető rendelések már 16-dikban oda is el érkeztenek légyen.

Ezen alkalmatossággal írta *H. Reusz*, hogy még 13-dikban kemény viaskodások estek mind *Vorarlbergiában*, mind pedig a' *Graubundban*. Jó reggeli 5 orakór egy lovasokból és gyalogokból álló a' miéinket fokkal feljül haladó erejű ellenséges sereg, *Bregentz* felől három oldalról nyomult elő rész szerént a' *Jelacsics* rész szerént az *Auffenberg* Generálisaink' alatt *Vorarlbergben* és *Graubundban* állott Cs. Királyi seregek ellen. Azonban *Balzers* mellett is által jött *Helvetziából* ugyan ekkór egy más rendbéli ellenséges ősztály.

Egész késő estvéig tartott a' verekedés; most egyik, majd ismét a' másik Fél nyomta ki a' másikat, tserélgetve a' maga tanyájából; a' Császáriák *Nendeln* mellett fogtak-el nevezetesen egy 150 emberekből álló ellenséges csoportotskát. — Végezetre, a' *H. Reusz*' izemélyes vezérlése alatt lévő seregekkel ezen tsatázásnak el kezdődése előtt fenn-állott közösülés' útjának helyre állíthatása végett, *Fallas*' tájára hozta és szállította Gen. *Jelacsics* a' maga seregeit.

Minden alatta lévő seregeinek vitézségit, ne-

vezetesen pedig az Oberster *Rochovszky*, és a '*Bachman*' Helvétus Emigráns Regementje béli Májor *Miller*' magok meg különböztetések, erősen magasztalja Gen. *Jelácsics*. — Hasonló nagy ditsérettel ír Hertzeg *Reusz* is mind azokról a Cs. Királyi seregekről, és *Tyrolisi* Stutzosokról, a' kik 11-dikben *Füssen* mellett, az őket hasonló képpen sokkal feljül haladó erejű ellenséggel, megkülönböztetett vitézséggel verekedtenek.

* * *

Minekutánna az *Olosz* országban *Alessán-dria* és *Tortona* között Junius' 14-dikénn történt nagy ütközetnek környülrésait a' Frantzia *Officiális* Ujjság ki-hírdette volna: ilyen szavakkal közli most, ugyan ezen Frantzia környülrésos tudósítást a' *Bétsi* Udvari Német Ujjság is a' Frantzia Ujjság-tzikkelyek között:

„Generál *Berthier* bé nyomtatta (ezek a' *Bétsi* Német Ujjság' szavai) a' *Marengói* tsatának környülrésait a' *Párisi Officiális* levelekbe, a' mely nem tsak historiai tekintetben, hanem még arra a' betsülletességre és mérséklettségre nézve is meg-jegyzésre méltó, mellyel azt elő adja, hogy: a' két tsatázó ellenséges armádiák egyik-a' másikának hérosi-bátorságánn miként tsudálkoztak légyen költsönösön; hogy ez az ütközet az ezen Század béli leg nagyobbak közzül egy volt légyen; és hogy végezetre a' győzedelem tsak azért hajlott légyen a' Frantziák' részére, hogy a' Császáriak az egész napi szüntelen való viskodás után, még utóljára azokkal a' *Desaix*' és *Monnier*' friss Olz-tályaikkal kéntelenítették meg-viaskodni, a' melyek azon egész napi tsatázásból még addig semmi részt nem vettenek volt.

„Jun. 14 dikénn reggeli 7 orakór (itt már *Berthier* hozódik-bé, mint tudósító) a' Császáriak meg-tá-

modták azt az előljáró Osztályunkat, a' melyet *Gardanne* Generál vezérelt. *General Victor*, azonnal hadi rendbe formálta a' maga vezérlése alatt lévő Osztályt; a' Frantzia tábor' centrumát (közép pontját) a' mely egy *Marengó* nevű falu volt, fegyveres néppel meg-rakta; és az alatta lévő több népből a' tsatázó lineának bal szárnyát formálta, a' mely a' *Bormida* vizéig terjedett ki; a' hadi rend' jobb szárnyára *Lasnes* Generál állott az alatta lévő Osztállyal. Az egész armádia két szakaszokra osztattatott, 's ezeknek szárnyaikat számos lovasság fedezte. A' Császári armádia egész erejével elő nyomulván, a' *Victor*' Osztályára ütött, mely is magát *Seravalle* felé vonta, és a' segítségére rendelgetve lévő lovasság is későre érkezhetett-meg, mivelhogy annak vezére *Gen. Duvigneau*, a' maga lovas Brigadájától, engedelem nélkül, el-távozott volt.

„*Berthier* ekkór a' *Desaix*' Osztályát is útnak indítván, és *Bonapartéval* együtt maga is a' tsatázó mezőn meg-jelenvén, telyes folyamatban találta az ütközetet. *Gardanne* Generál 2 óráig tartóztatta az *Austriaiak'* centrumát, és jobb szárnyát, hanem végezetre, mint *Avantgarda*, oda hagyni kénytelenített a' maga helyet, a' mely után oldalaslag formált *Marengó* és a' *Bormida* között egy hadi lineát, a' mellyel a' *Marengó* ellen előre nyomuló ellenséges sereget újra meg-támotta ugyan, hanem ennek ujj legitsége érkezvén, *Marengó* felé tovább is folytatta útiát, a' mely falut a' *Victor* vezérlése alatt 3 Frantzia Brigádák vellelmeztek. A' Császáriak' bal szárnya azonközben elő-érkezvén, *Marengó*t el foglalta, és 400 embereinket, a' kik magokat ezen faluban egy házba: sántzok közzé vették volt, elfogta. Stutzosaink, már töltéseiket el-lövöldözvén, a' tsatázó mezőt oda hagyták; és az ellenég, heves lármával újra réánk ütött: a' kinek

Lasnes Generál hafznoson ellipse állott ugyan, és a' *Chamberlao'* Ofizályának is, a' mely már hátrálni kezdett volt, két Batalionokat küldött segítségül, hanem az ellenség, a' kinek centruma gyakor ízben vízfzáz nyomattott, mind ujjabb meg ujjabb ízben viadalt kezdett, és végezetre *Marengót* is megkerülvén, Generál *Victor* onné magát a' reservához vízfzáz vonni kentelenített, és Generál *Lasnes* is, noha a' *Watrin* ofizálya mozdulás nélkül megmaradott a' maga helyenn, és a' Gen. *Champaux'* Brigadája is segítségére megérkezett volt, végezetre csakugyan változtatni kentelenített hadi lineáját.

A' *Desaix'* vezérlése alatt organizálódó Reserva linea azokközben, még egészen kéz nem lehetvén, maga *Bonaparte* nagy sebességgel a' *Lasnes'* ofizályához nyargalt, és a' 72-dik Fél-Brigadát személyesen akarta a' tűzbe vezérelni — hanem azonnal minden felőlről kiáltozni kezdtek a' katonák, hogy: *nem itt a' helye az Első Consulnak, ne tegye-ki magát a' veszedelemnek!* — azokközben a' katonák a' magok' fő vezérjekeket a' veszedelem' közepében lenni szemlélvén, tulajdon veszedelmekről el felejtkeztek — és a' Consul az alatt egy kitsiny időt nyert — a' tsoporok, rézzenként és egymásután, az ellenségnek 80 ágyui előtt, magokat, jól intéztetett fordulások által vízfzáz vonták, úgy, hogy azokközben az ő el-halló embereik mind ki pótoltattak. Az ellenség azon iparkozodott, hogy eddig való elő mēneteleit további hafznosra fordithassa. Az ő fok gyalogfága a' nagy számu könnyű szerű ágyuzó kézülekek által segítettvén, jobb szárnyunkat megkerülte, és táborunknak megkerülésével is fenyegetődött, Most már a' Consul' Granatéroffai is elő nyomulták, és az ellenségnek háromszöri egymásután való reájok rohanását állották-ki. Éppen ezen szempillantásban érkezett meg

Gen. *Monnier*, a' maga Divisiójával a' Reserva sereghez, a' melyre *Desaix* várokozott. *Cajiel-Cerriolo* nevő falut vízfőzra vettük az ellenségtől: hanem, miuthogy seregeinknek centruma és bal szárnya még mind hátrálásban foglalatoskodott, azt ismét oda hagyni kéntelenítettünk.

„Ilyen környüállások között a' *St. Julien*' nevü térségekre ért a' hátráló Frantzia armádia, a ho' a' Gen. *Desaix* Reserva serege olyan módon állott két hadi lineákban, hogy annak jobb szárnya a' Gen. *Marmont*' vezérlése alatt 12 ágyuk által, bal szárnya pedig a' *Kellerman*' vezérlése alatt lévő lovas Brigáda által fedezettet. *Bonaparte*, a' leg hevesebb tüzelés közben a' tsatáza hátráló Batalionok között ker szűl-kasul lovagolván, biztatta a' katonákat és meg-ízűntette őket hátrálástól. Ez, dél-utánni 4 orakor volt. Generál *Desaix* a' 9-dik Fél-Brigadával maga személyesen rohant bajonéttal az ellenség' sorai közé: hasonlót tselekedett ugyan ezen szakasznak, jobb szárnyánn General *Boudet* is. Ő utánnok az egész Frantzia tábor két lineákban és rohanó lépésekkel elő nyomult. Az ellenséges ágyuzók hátat adni kéntelenítették; hasonlót tselekedett a' gyalogság is. Ekkor érte és ölte meg *Desaix* Generálit egy ellenséges golyobis: kinek halála, ugy látszott, mintha a' tsatának meg-ujjítására való jel-adás lett volna a' Frantziák között. A' fűrű sorokat formáló két ellenséges hadi linea, bajonétja által tartoztatta rohanó Batalionnyainkat: midön azonközben Generál *Kellerman* a' Császfáriák' hadi lineájában egy nyilalást sajditván-meg, azt egészfszen ketté vágta, és 6 ezer embert fogott el, kik között voltak *Zach* és *St. Julien* Generálisok is.

„Ekkor *Lasnes* Generál, a' *Watrin* és *Boudet* Divisióikkal, 's a' Consuláris Gárda-Granátérossokkal, Gen. *Marmont* pedig az ágyuzokkal, a'

2 dik ellenséges lineára, *Murat* General pedig az ellenséges lovasságra rontottanak, és őket a' *Bormidánn* való kereftül menetelre kényszerítették, minekutánna a' verekedés már a' setétben is egy oráig tartott volna. Így végződék ez a' (leg alább a' *Páviánál* 1525-ben történt tsátától fogva) az *Olosz* országi hifloriákban pelda nélkül való tsata.“

* * *

A' Cs. Királyi és Frantzia armádiák között Német országonn kötöttetett közönséges fegyvernyugvásnak Czikkelyei, ezek: — „

„Egyezség a' Cs. Királyi seregek, Vezérek 's-ezeknek Német országonn lévő Szövetségeseik, 's-a' Német országonn, Tyrolisban, Helvétziában, és Graubüntben lévő Frantzia armádiák között.

„Indzsiner Gen. Májor Gróf *Dietrichlein-Proskau*, és Brigadéros-General *Victor Fanneau-la-Horie*, a' kik a' fegyvernyugvást illető egyezésnek alá írására a magok fő vezérjeiktől illendő hatalommal fel-ruháztattak, a' következő határozást tették:

1) *Czikkely*. Az ellenségeskedések a' Cs. K. seregek, 's ezeknek a' Német Birodalomban lévő Szövetségeseik között egy részről, más részről pedig a' Frantzia seregek között, Német országonn, Helvétziában, Tyrolisban, és Graubündenben, meg-szűnnek: és tsak az után 12 napokkal kezdődhetnek-el, minekutánna a' felmondó Félnek jelentése a' másik Félnek fő hadi szállására meg-érkezett.

2) *Czik*. A' két Fél' seregeit a' fegyvernyugvás' ideje alatt egymástól el-választó határ-lineának pontjai ezek lesznek: Első pontja (a' *Graubund*' Északi szegeleténél) a' *Rénus* jobb partján

Batzers; innét a' *Ill* innét ismét a' *Lech* vizeik' forrásaikig megyen a' linea; innét ezen a' első viznek bal partján ugyan gyen le *Reuti* mellé, hogy ez innét-felől marad; továbbá következnek mint pontok ezen fegyvernyugvás' lineájában (a' *Bavariai* és az *Innhali* szél-kenn) a' *Cochelsee*, a' *Walchensee*, a' *Jachnad-vize*, ennek az *Iserbe* való szakadása, itt által megyen a' linea az *Iserenn* az után meg-kerüli a' *Tegern* tavát, *Gmündnél* keresztül jár a' *Manqualdonn*, és annak bal partján jön *Falley* mellé; a' honnét a' *Kolpach* kútfeje felé vevén az utját, az után ennek bal partját, ezenn alól pedig a' *Vils* bal partját követi, egész a' *Dunáig*; itt a' *Duna* jobb partján fel-fel fordulván ugyan megyen *Kellheimig*; itt a' *Dunán* által jön az *Aitmühl* jobb partjára, és a' mellett marad *Pappenheimig*; onnét megyen *Weisenburghoz*, onnét a' *Rednitz* bal partjára egész a' *Ménusig*, melynek ismét a' bal partján marad a' *Rénus* vizéig, oly módon, hogy túl a' *Ménuson* ez az al-választó linea a' *Nidda* vizénn belől *Máintz* felé ne közelithessen; és e' tájjon minden esethez képeft azokonn a' pontokonn maradjanak a' *Frantzia* seregek, a' hól *Melfidor'* 26-dikánn (Jun. 15-dikénn találtnak).

3) *Czik*. *Graubündenben* *Balzorsenn* feljúl azon a' lineánn belől maradnak a' *Frantziák*, a' mely *Balzerstől* fogva, a' *Chur*, *Splugen*, és *Cleven* ország-útjaikonn nyúlik el a' *Como* táva felé. A' *Császáriák* azon részében maradnak *Graubündnek*, a' melyből a' patakok az *Inn* és *Etsch* vizek felé folynak-le, az az *Alsó* és *Felső Engadeinban*, és *Sz. Marienthalban*. A' mely *Graubundiai* föld a' két seregek' lineáji között fekszik, egyik *Félnek* seregei által is el nem foglaltatik, és *neutrálisnak* marad; és meg-tartja eddig való ország-lása formáját.

4) *Czik*. Azok a' *várak*, a' melyek ezen fegy-

ver nyugvász' lineáján-túl, meg a' Császáriak által vagynak el foglaltatva, minden tekintetre nézve abban az állapotban hagyattatnak, a' melyben ezeket a' két Fél' fő vezérjeitől ki-rendeltetendő Biztosok mostan találni fogják; ujj erősségek be-
léjek nem készítettnek; az ezen várak mellett el-
menő utakonn, és folyó vizekeenn, a' járás - kelés
nem akadályoztatik; eleséggel tsak tiz-tiz napok-
ra rakattatnak meg ezen várak, és nem a' Fran-
tziáktól e' foglaltatva lévő földekről : de el-
lenben a' Frantziák sem állanak elibe az oda
másunnét érkező és meg-határozott mennyiségű
eledelnek.

5) *Czik.* A' Császári fő vezér bé-küldhet ezen várakba
mendamásokat útasítsa a' felől, hogy ezen egye-
zéshez képpett miként viseljék magokat.

6) *Czik.* A' két táborok között el-folyó vi-
zekenn, tsak ott lehet hidakat csinálni, a' hol a'
válóztó lineá azokonn keresztül jár; de ott is
a' lineá megett: a' fő vezérek tsakugyan meg ért-
hetik egymást, a' két táboroknak vagy a' keres-
kedésnek könnyébségére szolgálható tekintetek
íránt.

7) *Czik.* Soholt is, a' hol a' valóztó lineát
hajozható vizek formálják, a' hajokázást sem
egyik sem másik Fél nem akadályoztathatja; ha-
sonló-képpen mind két Fél használhatja az olyan
ország utakat is, a' melyek a' két táborok között
lejendő lineát formálják.

8) *Czik.* A' Német Birodalmi tartományok,
és az ő Császári Felsége' tartományai, melyek
ezen lineán-túl a' Frantzia seregektől el foglal-
tatva lesznek, a' tulajdonnak és az eddig való
országolás formának bátoróságban való maradásá-
ra nézve, ezen seregek' egyenességének védelme
alá bizattatnak. Sem a' Császári armadához mu-
tatott szolgálatjokért, sem politikai vélekedései-

kért, sem a' háburuba való avatkozásokért, nem lehet ezen tartományban lévő lakosokat kérdőre vonni.

9) *Czik.* Ez az egyezés leg nagyobb sietséggel el-küldődik minden magános tsatázó seregekhez, azért, hogy ne tsak az ellenségeskedések azonnal meg-fzünnyenek, hanem, hogy az egyezés' egész foglalatjának bé-töltetődése is mingyár munkába vétetődheffék, és végre' halytattathassék. — Tisztek rendeltetnek-ki mind két Fél' Generál-Stábjaiktól, hogy a' választó lineát mind azokonn a' helyekenn, a' hol valami kétség lehetne irántok, határozzák-meg.

10) A' két táboroknak szélső vigyazóik között semmi közösülés fenn nem állhat.

Német Birodalom.

A' Baváriai vidékek felette fokot szenvednek most, azért, hogy az egész Frantzia tábor ezekben fekszik. A' naturálékból álló temérdek requisitzió, fokkal feljül haladja a' kész pénzzül reájok vettetett 9 millió Livrákat. A' *Müncheni* fegyveres házból minden napokonn fok izekerek takarítják a' minden féle hadi kézületeket *Augsburgonn* kereftül *Alsátzia* felé.

Már 30 milliókra számláltatik az a' hadi Contributzió, a' melyet a' Frantzia vezérek a' Baváriai és Swéwiai Kerületekre vetettenek, a' hova még nintsenek számláltatva azok a' *requisitziók*, a' melyek a' Würtembergi tartományokat, úgy mondván, tsak nem egészfzen el-temetik. Az ezekre vettetett 12 milliókból álló kész pénz béli Contributzióon kívül, a' mely már tsak magában sintsen a' többi *Swéwiai* tartományokra vettetett summákhoz alkalmaztatva, azöideji egész aratásfok, és minden barmaik, minden ki-vétel nélkül, *requisitzióba* vétetődtek, és rész szerént *Stras-*

Burgba, rész szerént pedig Helvétziába takarítottak által. A' leg gazdagabb lakosoknak sem hagyatik egyéb reménségek, hanem, hogy az idegeneknél koduljanak kényeret.

Az *Anspochi* és *Bayreuthi* Prussus tartományokban, a' Frantzia seregeknek arra felé való közelítések alkalmatosságával, már el kezdettek volt a' Királyi seregek a' Királyi határ szélek' felé nyomulni, hogy az oda érkezhető ellenségnek a' demarkatziót ki-mutassák,

Nagy Britannia,

Mint orátori sinomságot, úgy jegyzik meg a' *Sheridan* Bibliothèque de la Société de la Bibliothèque de la tünk, azt a' fogáit, a' mellyel azt vitatta, hogy a' Királyt a' maga mostani Ministerjeinek megváltoztatására kellene kérni. Ki-léptek (azt mondja *Sheridan*) a' Király' Ministerjei a' mérseklettség' határjaiból, a' midön a' *Bonaparte*' személyes *characterének* nem kedvezvén az által magoknak az alkudozás' útját meg nehezítették. A' mikét a' Ministerek az ideji táborozásnak kezdete előtt a' *Bonaparte*' személyes tulajdonságairól meg-jegyzettenek volt (ézt úgy hozza elő *Sheridan* min: azon 6 okok között az egyiket, a' melyekre nézve a' Király' Ministerjei a' Frantzia országgal alkuba nem botsátkozhattanak), azoknak az ő maga-meg-esmértetése után nintsent több helyek; mivelhogy ő a' Frantzia országi fő hatalommal nem élt viszszá, hanem azt jó tzelra fordította. Igaz az ugyan, hogy *Bonaparte* maga magát tette Diktatorrá: hanem éppen egy ilyen emberre volt Frantzia országnak szüksége, egy olyan időben, a' midön ennek az egész oda-lételtől kellett meg-mentődni. Ő az olta, hogy Frantzia országba viszszá jött, az emberiségnek inségeit ennyiheti igyekezte; a' barátjaival való szö-

vetséget meg tartotta; a' mesterségeket és tudományokat védelmezte; 's egy szóval: a' nagy emberi nevezetbez, just szerzett magának. Vagynak olyan idők, a' mikor bölts és szükséges dolog az embernek, a' maga ellensége' szemé yes virtusait meg ismerni. Ezen meg-változott környülállások között, gondolja *Sheridan*, hogy jó lenne egyszer az emberiséget meghalgtatni, és a' békeflégről valójába gondolkodni.

A' *Pitt* feleletének a' *Sheridan*' szavaira való summája, ez volt: —

„Mind az, a' mit én (szoll *Pitt*) végig halgattam, ide megyen-ki, hogy: vagy a' Frantzia Republikával mely békeflégről beszélte kösünk; vagy pedig kérni kell a' Királyt, hogy a' maga bizodalját továbbá a' Ministerekbe ne helyeztefle. Egy tekintetben sem ér ez a' projectom leg kiiflebbet is. Ez, valami ujj hírenn fundatit, a' mely egy *telegrafus* által tététetett közönségflé, de a' melynek tökélleres és bizonyos vólta felől még kételkedni lehet. De tegyük-fel, hogy ez az egész hír tökélleres valóság légyen; azért tsakugyan nem szükség a' mi Szövetségesseinknek az ő véllünk való további együtt munkálodások felől kétségbe esnünk. Mi, enneltízszerte nagyobb veszedelmekből is menekedtünk már ki; fokkal nagyobb terheket háritottunk el magunkról; ki tudtuk fokkal zürzavarasobb állapotból is felyteni magunkat. A' Ministerek, soha sem helyheztettek a' külső fegedelembe igen nagy bizodalmat; az ő kérdések mindenkór tsak ez volt: Oyanok e' a' környülállások, hogy mi a' békefléget, a' hadakozás' folytatásánál előbb be-tsülheflük? Mi, gondos figyelmetéfléggel megfontoltunk minden ebből folyó kárt és háflznot; és tagadhatatlan meg történt dolgokból tsináltuk a' következéseket. Igerhettük-e' azon idők,

ben mi magunk azt, hogy Szövetségeseinknek fegyvereik mindenkör szerentsések lésznek? Valóhíhattunk-e' kezelléget a' felől, hogy őket semmi szerentsétlenség nem érheti? Nem azt mondtuk-e' fokkal inkább, hogy ha az ő állapotjuk leg rozsfzab módon fogna is végződni: nekünk tsakugyan nem kellene a' mi bátorságunkat elvezientünk? Ha szintén tanácsos volna is nekünk alkudozásba botsátkoznunk: ez a' projectom még most, tsakugyan hebehurgyaság lenne. Minden emberi tselekedeteket vézerelő böltseffeg' princípiumai ellen való lépés lenne az, hogy mi az ellenség' tudósításaiból, mint kútföböl, addig határozást tennénk, míg a' barátjainktól várandó tudósításukat nem érkeztünk meg. Bizze hasonlitanók. Ha a' mi Szövetségeseinket egy oldalról szerentsétlenség érte is, nem lehetnek-e' ők más oldalonn szerentsésebbek? Mindenkör a' gyözedelmeskedő ellenség' részénn fog e' maradni a' gyözedelem? Nem szükség e' nekünk a' mi barátjainknak erejéről, további reménségekről, és magok meghatározásokról tudósítást várnunk? Ez a' projectom egyszeriben elvalofztana bennünket. Szövetségeseinktől, és a' békefégre erőltetne, a' nélkül, hogy még tsak azt is tudhatnók, hogy az ellenség' kívánságai mik légyenek; minden hasznot Frantzia országnak mérő serpenyőjébe vetne, és beannünket meg fosztana azon eszközöktől, hogy a' tsatazást, hazánkra nézve ditsőségesen, és hasznoson végezhessek. En nem hihetem azt, hogy a' Britanniai Parlamentom ilyen tántorgó lépést tehessen, és hogy elfejtkezhesék arról, hogy mik voltunk mi, és mit tselekedtünk, hogy a' Jákobinus fegyvereknek ellenek állhassunk, és hogy a' közönséges ellenségnek rész szerént titkos mesterredéseinn, rész szerént nyilvánosságos erőszakoskodásainn, gyözedelmeskedhessünk. Tartsuk meg mi tovább is azt a' tulajdonságot,

a' mely az ő ditsőffégét és kevélységét formálja a' Britannus nemzetnek, és a' mely abban áll, hogy mi minden vizontagságokkal bátran és el-tökéllettséggel izembe szállunk, és annak ki-menetelére figyelmezzünk."

Sheridan újra meg-szollalván felelt valamit röviden a' *Pitt* Minifter' beszédére. Leg inkább arra kívánta figyelmetessé tenni a' Parlamentot, hogy a' Királyi Ministérium mely igen meg-tsalattatott légyen Frantzia országnak Finantz kútfejei iránt, a' melyeket már egézfizen ki-üres-sedetteknek lenni gondolt, holott, ha ugy lett volna a' dolog, nem állita utott volna ő ki ezen esz-tendő béji háborúra is olyan tsatározó erőt, a' milyent talám a' feljebb való esztendők közzül még egyikben is ki nem állitott. — Végezetre tsak-ugyan a' Minifter' részére hajlott a' Voxok' töb-sége, u. m: a' kinek pártján 135, a' *Sheridan*' pártján pedig tsak 27 voxok voltak.

Elegyes Levelek.

Igaz e' vagy nem, elég hozzá, hogy a' külső levelekben ilyen levelezést olvastunk Senátor *Sieyes*, és Első Consúl *Bonaparte* között, ennek *Olofsz* országban való léte alatt:

„*Sieyes Bonapartéhoz*: — „

A' te politikádnak lehetetlen hogy veszedelmes következései ne legyenek. Az Emigránsok, csoportonként jönnek-bé az országba: fel számlálad-e' jól azt a' következzét, a' melyet ily sok Royalistáknak, Nemeseknek, és Papoknak jelenlétek, vonhat maga után?

„*Bonaparte Sieyeshez*: — „

„En katonának izülettettem, és Generálissá

lettem: ugy is halok meg, mint Generális. Ha Király lettem volna, mint Király ugy akarnek meg-halni. Ha Pap volnék, az Oltár' zsámolya előtt kivánnék meg-halni."

Don Chacon, St. Trinidad szigete béli vólt Spanyol Gubernátor, Madrid városában a' mult Jan. 8-dikán agyon lövetett, mint haza áruló, azért, hogy ezen szigetet tavaly az Anglusoknak által adta.

A' Frantzia Országló-szék' végzése szerént, a' vólt Auszriai Belgium béli Emigránsok lassan-lassan mind ki fognak az Emigráns-lairomból töröltetni; mivelhogy a' hétszázéneksívi Lihraeyi Császár sére ez is egy hathatos elzköznek gondoltatik lenni.

A' Tudományok' Nemzeti Institutuma Párisban a' következő kérdéseket terjesztette, meg-feladás végett minden nemzetek béli tudósok' elibe:

1) Meg kell határozni anatomiai és chémiái probák által azokat a' *phenomenonokat*, a' melyek bizonyos állatoknak, mint p. o. a' hörtsöknek, güzünek, &c. téli alválaikra nézve, az ő vér-kenek folyására, léleketekre, és erzékenyvoltokra nézve, észre vétetődhetnek; és hogy mi légyen ezen álmozságnak oka? 's-miért légyen tulajdon természetete az, ezeknek az állatoknak?

(Determiner par des observations, & des expériences anatomiques & chimiques, quels sont les phénomènes de l'engourdissement que certains animaux, tele que les marmottes, les loirs &c. éprouvent pendant l'hiver, sous le rapport de la circulation du sang, de la respiration & de l'irritabilité: recherches quelles sont le causes de ce sommeil, & pourquoi il est propre a ces animaux.)

2) Szoros proba tételek által meg kell visgálni, hogy a' levegő égnek, a' világoságnak, a' viznek, és földnek, a' *vegetaláshoz* (a' plánták él-

tetéséhez) mitsida bé folyások legyen?

(*Rechercher, par des expériences exactes, quelle est l'influence de l'air atmosphérique, de la lumière, de l'eau & de la terre dans la végétation.*)

3) Melyek légyenek azok az ismértető jelek, a' melyek a' plántáknak és állatoknak azokat a' *substantziáikat* (rézeiket), a' melyek a' kelés' (*fermentálás*)' eszközcél szolgálnak, meg különböztetik azoktól, a' melyekben a' ke és okoztatik?

(*Quels sont les caractères qui distinguent, dans les matières végétales & animales, celles qui servent de ferment, de celles les auxquelles font subir la fermentation.*)

4) Meg kell felyteni, hogy mitsoda bé folyások légyenek a' *muzsika és declamálás* egymáshoz; és meg keli határozni, hogy miként lehet sen a' declamálást a' muzsikához alkalmaztatni, úgy hogy a' *melodiának* (hangok' egyezésének) ne artson?

(*Analyses les rapport, qui existent entre la musique & la déclamation Déterminer les moyens d'appliquer la déclamation a la musique, sans nuire a la mélodie.*)

A' 3 elsőbb kérdések meg felytésiért valo jutalom, egy egy *Kiliogram* (3 és $\frac{1}{2}$ Bétsi Márk) — az utolsóért pedig egy 5 *Hectogram* (1 és $\frac{3}{4}$ Bétsi Márk) nehézségű, arany medály.

Harmadzori Hiradás.

Tek. Székes Fejér Vármegyében, Szekes Fejér Sz. Kir. Városhoz két órani földre, *Pusztá Felső Somlon*, Koller József Arendator Urnál, mint egy 700 darab, három, harmadfél és egy ezten-dős Spanyol fajzatú kosok találtatnak eladók. A' kiknek tehát tétzeni fog azokat vagy egy áta ylyában, vagy darabonként meg venni, ne sajnállyak magokat, vagy a' nevezett Arendator Urnál, vagy a' Csász. és Kir. Szekes-Fejérvári Posta Hivatalnál jelenteni.

P. D.